

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında yakın akrabaları 1952 yılına kadar Türkiye'ye göç etmiş olan Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının Bulgaristan Halk Cumhuriyetinden Türkiye Cumhuriyetine göç etmeleri hakkında Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/522)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-731/3748

25 . 5 . 1968

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 2 . 5 . 1968 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında yakın akrabaları 1952 yılına kadar Türkiye'ye göç etmiş olan Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının Bulgaristan Halk Cumhuriyetinden Türkiye Cumhuriyetine göç etmeleri hakkında Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı» ile gerekçesi ve ekleri ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

TÜRKİYE - BULGARİSTAN YAKIN AKRABA GÖÇÜ ANLAŞMASINA MÜTEDAİR KANUN TASARISI GEREKÇESİ

Bulgaristan Türkleri 1950 - 1951 yıllarında yurda kütle halinde göç etmiş ve daha önceden aktedilmiş bir anlaşmaya istinad etmeyen bu göçün gerek memleket imkânları gerek emniyet mülâhazaları dolayısıyla durdurulması zarureti doğduğundan, hudutlarımız kapanmış, bu yüzden birçok ailelerin fertleri birbirlerinden ayrılmıştır.

Bundan sonra, Türkiye'ye yerleşen göçmen vatandaşlar, Bulgaristan'daki yakınlarının yurda getirilmesinin sağlanması konusunda, gerek Türkiye, gerek Bulgaristan makamlarına müracaatlarda bulunmuşlardır. Dışişleri Bakanlığı, Bulgaristan Hariciye Nezaretine, bölünmüş ailelerin fertlerine vize verilmesi için muhtelif listeler tevdi etmişse de bunlar sonuçsuz kalmıştır.

1963 yılında Elçiliğimize ve konsolosluklarımıza dilekçe ile müracaat eden soydaşlarımızın sayısı üçyüz bine yakındır.

İki memleket arasındaki ilişkilere de zararı dokunan bu meselelerin halli için Bulgar makamlarıyla yapılan temas ve görüşmeler, nihayet Bulgaristan Dışişleri Bakanının 1966 Yazında Türkiye'ye seyahati sırasında bir prensip mutabakatine bağlanmıştır. Teknisyenler seviyesinde evvelâ Sofya'da, bilâhara Ankara'da yapılan müzakereler sonunda, yakın akraba göçünün çeşitli yönlerine te-

mas eden Anlaşma parafe edilebilmiştir. Anlaşma, 22 Mart 1968 günü Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil ile Bulgaristan Dışişleri Bakanı Ivan Başef tarafından imzalanmıştır.

Anlaşma, 14 madde olup, göçe dâhil olacak Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının kategorileri, müracaat usulü, vize süreleri, göç edeceklerin emlakının tasfiyesine Bulgar makamlarının yardım taahhüdü, iş sigortasının tediye şekli, mal tasfiyesinden mütehasıl paralarla Bulgaristan'dan satın alınacak eşyanın ihraç ve Türkiye'ye ithali hususlarını tanzim eden hükümlerden müteşekkildir.

Anlaşmada gerek soydaşlarımızın Bulgaristan'daki emlakının serbestçe tasfiyesini mümkün kılacak hükümler, gerek tasfiyeden elde edilecek paraların memleketimize mal şeklinde intikaline ait maddeler üzerinde hususi bir itina ile durulmuştur.

İki memleket arasında mevcut rejim farkları dolayısıyla karşılaşılan müşküllerin halledilebilmesi amacıyla uzun çabalar sarf edilmiştir.

Bulgaristan'daki idare ve hukuk sisteminin hususiyetleri, ancak bu sonuçları mümkün kılmıştır. Anlaşmanın iyiniyetle tatbiki halinde soydaşlarımızın yurt değiştirmeleri nisbeten kolay olacaktır. Çeşitli hükümlerle sağlanmış bulunan Bulgar yardımlarının soydaşlarımızın lehine işliyeceği kanaatiyle, Anlaşmanın memleketimiz için fayda temin edeceği ve iki ülke için de bir yakınlık unsuru olacağı hesaplanmaktadır.

İşbu kanun tasarısı, mezkûr anlaşmanın, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması maksadiyle hazırlanmıştır.

Kanun tasarısının, ivedilik mahiyeti, teati olunan mektuplardan birinde, Taraflarca Anlaşmanın belirli bir sürede Yasama Meclislerine sunulacağı konusundaki mutabakatın mevcudiyetinden neşet eylemektedir.

İşbu kanun tasarısı 3 maddedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No: 1/522

20 . 1 . 1969

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında yakın akrabaları 1952 yılına kadar Türkiye'ye göç etmiş olan Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının Bulgaristan Halk Cumhuriyetinden Türkiye Cumhuriyetine göç etmeleri hakkında Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Anlaşmanın 2 nci maddesinde göç edebilmek için 1 nci maddede aranan şartları haiz Türk asıllı Bulgar vatandaşlarına göç müsaadesi vermek hususu Bulgar yetkili makamlarının ihtiyarına bırakılmaktadır.

Anlaşmanın 6, 7, 8, 10, 11, 12 ve 13 nci maddelerinde (Göç sırasında mev'i Bulgar mevzuatına göre) kaydı konulmak suretiyle Bulgar Hükümeti Anlaşmadan mütevellit her türlü taahhütten kendini kurtarmak ve Anlaşmayı Bulgar mevzuatıyla bağlamak suretiyle dilettiği şekilde tatbik imkânlarını sağlamıştır.

Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının hayvanlarını ve gayrimenkullerinin tasfiyesinden ve malik oldukları diğer fonlardan mütevellit paraların kullanılması ve transferi keza Bulgar kanunlarına tabi tutulmuştur.

Bu suretle Anlaşma göçmenlerin hak ve menfaatlerini temin bakımından hiçbir teminatı ihtiva etmemektedir.

Bununla beraber Anlaşma Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının göç edebilmelerini - bir dereceye kadar da olsa - sağlayacağından ve göçü bir düzene tabi tutacağından Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının göç edebilmesi evvelce Türkiye'ye gelmiş bulunan yakın akrabalarından ayrı kalınmalarını

sağlıyacağından bunun ise gerek Türk asıllı Bulgar vatandaşları gerekse buradaki yakın akrabaları tarafından arzu ve talebedildiğinden ve göçün birçok aileyi müşkül hayat şartlarından kurtaracağından tasarı aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan İzmir <i>Settar İksel</i>	Sözei Çanakkale <i>Muammer Baykan</i>	Ankara <i>Recai Ergüder</i>	Ankara <i>İsmail Rüştü Aksal</i>
Aydın <i>Yüksel Menderes</i>	Bursa Nüfifer Gürsoy İmzada bulunamadı	Sivas <i>Seyfi Kurtbek</i>	Konya Seyit Faruk Önder İmzada bulunamadı
Manisa <i>Ertuğrul Akça</i>	Ordu <i>Feridun Cemal Erkin</i>	Kocaeli Nihat Erim İmzada bulunamadı	

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 1/522
Karar No. : 195

14 . 2 . 1969

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkiki hususu Komisyonumuza havale buyurulan, (Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında yakın akrabaları 1952 yına kadar Türkiye'ye göç etmiş olan Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının Bulgaristan Halk Cumhuriyetinden Türkiye Cumhuriyetine göç etmeleri hakkında Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı) ve önceden havale edildiği Dışişleri Komisyonunca tasarı üzerine hazırlanan rapor, Dışişleri Bakanlığı temsilisinin de katıldığı birleşimde görüşüldü.

1950 - 1951 yıllarında kütle halinde gelen Bulgaristan Türklerinin, önceden akdedilmiş bir anlaşmaya istinadetmiyen bu toplu göçleri, memleket imkânları ve buna inzımam eden bâzı faktörler sonucu durdurulmuş, bundan ötürü de aile fertleri bölünmüş bir kısmı Türkiye'ye yerleşmiş, ailenin mütebaki kısmı Bulgaristan'da kalmıştı.

Bölünen aile fertleri, gerek Türk ve gerekse Bulgaristan makamlarına müracaatla yakınlarının yurda getirilmesi hususunun sağlanmasını istemişlerdir. Dışişleri Bakanlığımızın Bulgaristan Harekete Nezaretine vâkı müracaatları da olumlu bir sonuç vermemiştir.

Tevali eden müracaatlar ve nihayet 1966 yılında, iki devlet arasında iyiye giden münasebetlere nakise getireceği görüşü ile konu tekrar ele alınmış, 1966 yılında prensip mutabakatına varılmış ve 22 Mart 1968 günü de göç anlaşması taraflarca imzalanmıştır.

14 madde olup, göçe dâhil Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının göç ile ilgili özlük ve sair haklarının haleldar olmaması; rejim farklılığı nedeni ile bilhassa emlakın, serbestçe tasfiyesini mümkün kılacak hükümleri muhtevi anlaşmanın Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasının temini maksadiyle hazırlanan tasarı üzerinde Komisyonumuz üyeleri görüşlerini açıklamış, ilgili Bakanlık

temsilcisi, açıklığa kavuşturulmasında fayda mülâhaza edilen konular hakkında komisyona tamamlayıcı bilgi sunmuş ve mütaakiben maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine sunulmak ve öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Kütahya <i>M. Erez</i>	Sözcü Zonguldak <i>K. D. Sungun</i>	Bolu Söz hakkım mahfuzdur. <i>K. Demir</i>	Çorum <i>A. Topçubaşı</i>
Eskişehir <i>M. İ. Anı</i>	Gümüşane <i>S. Ö. San</i>	İstanbul <i>M. Güven</i>	İzmir Söz hakkım mahfuzdur. <i>L. Yurdoğlu</i>
Konya <i>M. N. Kalaycıoğlu</i>	Manisa <i>Ö. Şakar</i>	Niğde <i>H. Özalp</i>	Niğde Muhalifim. <i>R. Soyer</i>
	Rize <i>E. Y. Akçal</i>	Trabzon <i>E. Dikmen</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında yakın akrabaları 1952 yılına kadar Türkiye'ye göç etmiş olan Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının Bulgaristan Halk Cumhuriyetinden Türkiye Cumhuriyetine göç etmeleri hakkında anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı tarafından 22 Mart 1968 tarihinde Ankara'da imzalanmış bulunan «Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında yakın akrabaları 1952 yılına kadar Türkiye'ye göç etmiş olan Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının Bulgaristan Halk Cumhuriyetinden Türkiye Cumhuriyetine göç etmeleri hakkında anlaşma» ve eki mektupların onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür. 2 . 5 . 1968

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>S. Demirel</i>	<i>S. Öztürk</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Atabeyli</i>	<i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>S. T. Müftüoğlu</i>	<i>H. Dinçer</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. Topaloğlu</i>	<i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>İ. S. Çağlayan</i>	<i>C. Bülgehan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>İ. Ertem</i>	<i>O. Alp</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
<i>A. Türkel</i>	<i>V. Â. Özkan</i>
Güm. ve Tek. Bakanı	Tarım Bakanı
<i>İ. Tekin</i>	<i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>S. Bilgiç</i>	<i>A. N. Erdem</i>
Sanayi Bakanı	En. ve Ta. Kay. Bakanı
<i>M. Turgut</i>	<i>R. Sezgin</i>
Turizm ve Ta. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>N. Kürşad</i>	<i>H. Menteseoğlu</i>
Köy İşleri Bakanı	
<i>T. Toker</i>	

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında yakın akrabaları 1952 yılına kadar Türkiye'ye göç etmiş olan Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının Bulgaristan Halk Cumhuriyetinden Türkiye Cumhuriyetine göç etmeleri hakkında

ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti, iki memleket münasebetlerinde muhtelif alanlarda kaydedilen gelişmeleri göz önünde tutarak.

Yakın akrabaları 1952 yılına kadar Türkiye'ye göç etmiş olan Türk asıllı Bulgar vatandaşlarının Bulgaristan'dan Türkiye'ye ihtiyarî göçünü tanzim edecek bir Anlaşma akdinin iki memleket arasındaki iyi komşuluk münasebetlerine müspet bir katkıda bulunacağına inanarak, Aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

MADDE — 1.

1952 yılına kadar Türkiye'ye göç ederek Türk vatandaşlığını iktisabeden Türk asıllı sabık Bulgar vatandaşları ile ailevi ve akrabalık bağları olan Türk asıllı Bulgar vatandaşlarından akrabalık ve bağılılık dereceleri aşağıda tasrih edilen kategoriye dâhil bulunanlardan Türkiye'ye göç etmek arzu edenlerin göç meseleleri bu Anlaşma hükümleri dâhilinde yürütülecektir:

- a) Karı, koca,
- b) Ana, baba, büyük ana, büyük baba ve bunların ana ve babaları,
- c) Çocuklar ve torunlar ve bunların eş ve çocukları,
- d) İşbu Anlaşma yürürlüğe girinceye kadar evli olmıyan kız ve erkek kardeşler ile ölü kız ve erkek kardeşlerin bekâr reşit ve gayrimüşit çocukları.

MADDE — 2.

1. Maddede zikredilen kategorilere dâhil olan ve göç etmeyi arzu eden şahıslar, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay zarfında Bulgar makamlarına göç etmek için müracaatta bulunmalıdırlar.

Bulgar yetkili makamları, yukarıdaki kategorilere dâhil şahıslara, müracaat tarihinden itibaren 45 gün içinde pasaport verebilirler.

Bulgaristan'daki Türkiye temsilcilikleri kendilerine müracaat tarihinden itibaren 45 gün zarfında giriş vizesi verebilirler.

MADDE — 3.

Göç, 1 Nisan'dan 30 Kasım'a kadar olan devrede yapılacaktır.

Göç eden kimselerin sayısı haftada 300 kişiyi aşmayacaktır. (

MADDE — 4.

Göçmenlerin nakli ve göçün icrası karayolu (Kapitan Andresve - Kapıkule) ve göç esnasında mevcut demiryolu hudut kontrolü kapılarında olacaktır.

MADDE — 5.

Göçmenler, medeni hallerini ve emlak durumlarını gösterir belgeleri (Tapu ve gayrimenkul alış ve satış senetlerini) tahsil ve meslekleriyle askerlik vazifesini ifa ettiklerini ve hizmet sürelerini gösterir belgeleri ve memleketten ihraema kanuni bir mâni bulunmıyan diğer belgeleri beraberlerinde getirebilirler.

MADDE — 6.

Göçmenler, göç sırasında yürürlükte bulunan mevzuata göre ihtiyacı yasak olanlar dışındaki ev ve zat eşyalarını her türlü ihrac vergisinden muaf olarak getirebileceklerdir.

MADDE — 7.

Göç eden sanatkâr ve çiftçiler, göç sırasında yürürlükte olan mevzuata göre ihracı yasak olanlar dışında şahsan sahiboldukları ve sanat ve meslek ve şahsi işletmeleri için lüzumlu bulunan ve menkul vasfını taşıyan âlet, edevat, tezgâh ve makinalarla, diğer kullanılmış menkul mallarını her türlü ihraç vergisinden muaf olarak çıkarabilirler.

Sanatkâr ve çiftçiler, sanat, meslek ve şahsi işletmelerinde lüzumlu olup kullanılan gayrimenkule bağlı makinalarını da her türlü ihraç vergisinden muaf olarak çıkarabilirler.

MADDE — 8.

Göçmenler, göç sırasında yürürlükte bulunan mevzuata göre, yiyecek maddelerini, ev mamullerini ve şahsi işletmelerinde elde ettikleri zirai mahsullerini getirebilirler.

Göçmenler, bir - iki aylık aile ihtiyaçlarını karşılayacak miktarda buğdayı da getirebilirler.

MADDE — 9.

Göçmenler, yukarda 6, 7 ve 8 nci maddelerde belirtilen malların sahibi olduklarını, kanuni ikâmetgâhlarının bulunduğu yer halk meclisinin vereceği bir belge ile tevsik edeceklerdir.

MADDE — 10.

Göçmenler, sahiboldukları hayvanları göçten önce serbestçe tasfiye edebileceklerdir. Tasfiye muamelesi, tasfiye sırasında yürürlükte bulunan mevzuata ve mevcut piyasa şartlarına göre yapılacaktır.

MADDE — 11.

Göçmenler, göç etmeden önce gayrimenkullerini işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği zaman mer'î Bulgar mevzuatına göre serbestçe tasfiye edebilirler.

Yetkili Bulgar makamları, bu tasfiyenin gerçekleşmesine yardım edeceklerdir.

MADDE — 12.

Göçmenler, iş kazası, emeklilik tazminatı ile, göç sırasında yürürlükte olan Bulgar mevzuatınca memleket dışında faydalanma imkânı tanınacak diğer emeklilik ve sosyal sigorta hakları karşılığında uygun bir tazminat alacaklardır.

Tazminatın tediye şekli taraflar arasında bilâhara karşılaştırılacaktır.

MADDE — 13.

Göçmenlerin hayvanlarının ve gayrimenkullerinin tasfiyesinden ve malik oldukları diğer fonlardan mütevellit paraların kullanılması ve transferi aşağıdaki şekilde olacaktır :

Göçmenlerin, göç sırasında ve göçten sonra Bulgaristan'dan ihracatın veya Türkiye'ye ithalâtın yapıldığı zaman her iki memlekette mer'î kanunlara ve takyidata tevfikân mal almasına ve ihraç veya ithal etmesine müsaade edilecektir.

MADDE — 14.

İşbu Anlaşma hükümleri yalnız 1 nci maddede mezkûr kategorilere dâhil şahısların göçlerine tatbik olunur.

Anlaşma tasdike tabidir ve tasdiknamelerin teatisi tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Anlaşma Türkçe ve Bulgarca olarak tanzim edilmiş olup her iki metin de aynı derecede muhtemeldir.

Ankara, 22 Mart 1968

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti
Hükümeti adına